

Olukord Venemaal

Euroopa Parlamendi 16. veebruari 2012. aasta resolutsioon eelseisvate presidendivalimiste kohta Venemaal (2012/2505(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu ja Venemaa Föderatsiooni vahelist partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1997. aastal ja mida on pikendatud kuni selle asendamiseni uue lepinguga,
  - võttes arvesse käimasolevaid läbirääkimisi uue lepingu üle, mis loob uue tervikraamistiku ELi ja Venemaa suheteks, ja 2010. aastal algatatud moderniseerimispartnerlust;
  - võttes arvesse oma resolutsioone Venemaa kohta, eelkõige 14. detsembri 2011. aasta resolutsiooni eelseisva 15. detsembri 2011. aasta ELi ja Venemaa tippkohtumise ning 4. detsembril 2011 toimunud riigiduuma valimiste tulemuste kohta¹ ning 7. juuli 2011. aasta resolutsiooni detsembris 2011 toimuvate Venemaa riigiduuma valimiste ettevalmistuste kohta²,
  - võttes arvesse OSCE/ODIHRi 12. jaanuari 2012. aasta lõplikku vaatlusaruannet 4. detsembril 2011 toimunud riigiduuma valimiste kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 23. jaanuari 2012. aasta lõplikku vaatlusaruannet Venemaa parlamendivalimiste kohta ning tema 21. jaanuari 2012. aasta avaldust valimistejärgselt Venemaale saadetud delegatsiooni visiidi kohta,
  - võttes arvesse ELi ja Venemaa inimõigustealaseid konsultatsioone, eelkõige 29. novembril 2011. aastal toimunud viimast selleteemalist kohtumist,
  - võttes arvesse ELi kõrge esindaja Catherine Ashton 6. detsembri 2011. aasta avaldust Venemaa Föderatsiooni Riigiduuma valimiste kohta ning tema 14. detsembril 2011. aastal Strasbourgis peetud kõnet ELi ja Venemaa tippkohtumise kohta ja 1. veebruari 2012. aasta kõnet poliitilise olukorra kohta Venemaal,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy 15. detsembril 2011. aastal pärast ELi ja Venemaa tippkohtumist tehtud avaldust,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et tõhustatud koostöö ja heanaaberlikud suhted ELi ja Venemaa vahel on otsustava tähtsusega Euroopa stabiilsuse, julgeoleku ja heaolu tagamisel; arvestades, et ELi ja Venemaa Föderatsiooni vahelise strateegilise partnerluse arendamise aluseks saavad olla ainult ühised väärtused;

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0575.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0335.

- B. arvestades, et Venemaa Föderatsioonis toimuv tekitab endiselt muret seoses inimõiguste järgimise ja kaitsega ning ühiselt kokkulepitud demokraatlike põhimõtete, valimiseeskirjade ja -korra järgimisega; arvestades, et Venemaa Föderatsioon on Euroopa Nõukogu ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) täisliige ning on sellega võtnud endale kohustuse järgida demokraatia põhimõtteid ja inimõigusi;
- C. arvestades, et 12. aprillil 2011 mõisteti Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusega hukka Venemaa keerukas parteide registreerimise kord, mis ei ole koosõlas Euroopa Nõukogu ja OSCE kehtestatud valimisstandarditega; arvestades, et parteide ja kandidaatide registreerimise piirangud takistavad Venemaal poliitilist konkurentsi ja pluralismi;
- D. arvestades, et hoolimata hiljutistest vähestest sammudest parandada valmisseedusi on üldeeskirjad jäänud liialt keerukaks, ning arvestades, et eeskirjade ebajärjekindel kohaldamine diskrimineerib opositsiooni esindajaid;
- E. arvestades, et president Medvedev teatas 22. detsembril 2011. aastal riigiduumaa ees peetud kõnes mõningatest muudatustest poliitilises süsteemis, sealhulgas uue sõltumatu avaliku telekanali loomine, lihtsustatud menetlused parteidele ja presidendikandidaatidele, piirkondlike kuberneride otsevalimise taastamine ning valimispettuste uurimine;
- F. arvestades, et OSCE/ODIHRi lõplikus vaatlusaruandes 4. detsembri 2011. aasta duumavalimiste kohta märgitakse, et valimised ei vastanud täielikult vabade ja õiglaste valimiste normidele ning neid iseloomustas riigi ja valitseva partei vahelise piiri ebaselgus ning valimiste korraldajate sõltumatus puudumine, meedia erapoolikus ja riiklik sekkumine eri tasanditel; arvestades, et aruande kohaselt oli duumavalimistel palju valimiskorra rikkumisi, ilmse manipuleerimise näiteid ja tõsiseid juhtumeid valimiskastidesse sedelite lisamisel;
- G. arvestades, et kohalik valimiste vaatlusühendus Golos märkis oma lõpparuandes, et valimised ei olnud ei vabad ega õiglaste ega vastanud ei Venemaa valimisseedusele ega ka rahvusvahelistele normidele ning et kinni ei peetud valimiste aluspõhimõtetest, nagu aus konkurents, kõigi osalevate poolte võrdsed õigused, neutraalne haldus, valimiskomisjonide sõltumatus, seedusele vastav hääletamine ja korrektne häältelugemise protsess;
- H. arvestades, et pärast 4. detsembri 2011. aasta riigiduumaa valimisi on Venemaa elanikud, eriti valget linti kandvad meelevaldajad väljendanud arvukatel massimeelevaldustel oma soovi suurema demokraatia järele, mis hõlmaks vabu ja õiglasi valimisi ja valimissüsteemi põhjalikku reformi;
- I. arvestades, et poliitiline pluralism on demokraatia ja tänapäevase ühiskonna nurgakivi ning poliitilise legitiimsuse allikas; arvestades, et presidendivalimisteks valmistudes tuleb tagada vaba ja õiglane protsess kõigile kandidaatidele võrdsete võimalustega; arvestades, et registreerimiskorraga on jälle takistatud teatud kandidaatidel valimistes osaleda;
- J. arvestades, et ELi ja Venemaa suhted on viimastel kümnenditel edasi arenenud ning toonud kaasa sügava ja ulatusliku vastastikuse sõltuvuse, mis tulevikus kindlasti veelgi

suureneb; arvestades, et ELi ja Venemaa Föderatsiooni vahelise strateegilise partnerluse lepingu sõlmimine on nende kahe partneri koostöö edasise arendamise ja tõhustamise seisukohast endiselt ülioluline;

- K. arvestades et Venemaa on kahel korral takistanud ÜRO Julgeolekunõukogul vastu võtta Süüria kriisi resolutsiooni, milles nõutakse toetust Araabia Liiga plaanile, mida toetab ka EL;
1. võtab teadmiseks OSCE/ODIHRi ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee aruanded duumavalimiste kohta, milles märgitakse, et valimised ei vastanud OSCE standarditele ning neid iseloomustas riigi ja valitseva partei vahelise piiri ähmasus, valimiskorra rikkumine, ilmne manipuleerimine ja valimiste korraldajate sõltumatuse puudumine;
  2. tunneb muret selle pärast, et valimiste tulemused (duuma koosseis) ei too kaasa duuma rolli ja mõjuvõimu suurenemist Venemaa poliitilises süsteemis;
  3. kutsub üles oma delegatsiooni ELi ja Venemaa parlamentaarses koostöökomisjonis tõstatama kohtumistel Venemaa kolleegidega järjekindlalt demokraatia, põhiõiguste ja õigusriikluse küsimust; lisaks nõuab ELi ja Venemaa parlamentaarse koostöökomisjoni tegevuse hindamist ning dialoogi tihendamist parlamenti mittekuuluva opositsiooni ja kodanikuühiskonna esindajatega;
  4. võtab teadmiseks hiljutised nõudmised riigiduumavalimised tühistada ning kutsub Venemaa ametivõime üles jätkama kõigi teatatud pettuse- ja hirmutamisuhtumite põhjalikku ja läbipaistvat uurimist, et karistada nende eest vastutavaid isikuid ja korraldada kordusvalimised seal, kus rikkumised on tõestust leidnud; rõhutab, et Venemaa valimisseadustes nähakse ette edasikaebamise ja korrigeerimise võimalus; juhib siiski tähelepanu sellele, et keskvalimiskomisjon ei ole käsitlenud kaebusi läbipaistvalt ega reageerinud neile kiiresti ja tulemuslikult; peab kahetsusväärseks asjaolu, et asjaomased kohtud on tagasi lükanud ligi 3000 kaebust eri valimisringkondades aset leidnud valimisrikkumiste ja -pettuste kohta ning mõned menetlused on veel pooleli;
  5. võtab teadmiseks president Medvedevi teadaande poliitilise süsteemi põhjaliku reformimise kohta koos parteide registreerimise eeskirjade hädavajaliku lihtsustamisega; nõuab, et täie tõsidusega tegeletaks ka ajakirjandusvabaduse ning sõna- ja kogunemisvabaduse küsimustega; kordab, et EL on valmis tegema Venemaaga koostööd, sealhulgas moderniseerimispartnerluse raamistikus, et parandada Venemaal inimõiguste ja põhiõiguste järgimist ning sõltumatu õigusriikluse toimimist;
  6. kutsub Venemaa valitsust üles esitama vastavalt OSCE soovitudele seadusandlike ettepanekute paketi, mille eesmärk on tõeliselt demokraatliku poliitilise süsteemi väljaarendamine, ettepanekud peaksid hõlmama ka reforme, et lihtsustada nii parteide kui ka presidendikandidaatide registreerimist ning vältida registreerimiseeskirjade piiravat kohaldamist, nii et võimalikult peagi oleks võimalik tõeliselt vabade ja õiglaste valimiste toimumine;
  7. rõhutab, et Venemaal aset leidvad rahumeelsed meeleavaldused väljendavad Venemaa elanike soovi vabade ja õiglaste valimiste järele; kutsub Venemaa ametivõime üles nägema hiljutistes meeleavaldustes võimalust astuda samme vajalike reformide

läbiviimiseks, et suurendada demokraatiat, poliitilist kaasatust ja õigusriiklust ning sealhulgas reformida valimisseadusi vastavalt Euroopa Nõukogu ja OSCE standarditele; nõuab tungivalt, et Venemaa ametivõimud täidaksid neid standardeid ka tegelikkuses, et tagada vabad ja demokraatlikud presidendivalimised märtsikuus ning anda kõigile kandidaatidele võrdsed võimalused;

8. mõistab hukka politsei vägivalla rahumeelsetel meeleavaldustel, kus protestitakse valimisrikkumiste ja -pettuse vastu, millest on teatanud rahvusvahelised vaatlejad ja mida tõendavad tavakodanike videosalvestused; kutsub Venemaa ametivõime üles täielikult järgima kogunemis- ja sõnavabadust vastavalt Venemaa Föderatsiooni põhiseadusele;
9. tuletab meelde, et valimiste üks suuremaid puudusi oli poliitilise pluralismi piiramine duumavalimisteks valmistumise ajal; väljendab muret selle pärast, et opositsiooni kandidaate takistati end üles seadmast 4. märtsi 2012. aasta presidendivalimistel, mis järjekordselt nõrgestab pluralismi ja poliitilist konkurentsi;
10. nõuab tungivalt, et Venemaa ametivõimud astuksid dialoogi opositsiooniga, ning peab kahetsusväärseks otsust keelduda Grigori Javlinski registreerimisest presidendivalimiste kampaaniaks, mistõttu tema partei ei saa määrata valimisvaatlejaid;
11. palub OSCE-l, Euroopa Nõukogul ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal jätkata järelevalvet rikkumiste uurimise üle ning jälgida hoolikalt presidendivalimiste ettevalmistusi ja valmiseskirjade täitmist, nagu Venemaa ametivõimudega on juba kokku lepitud;
12. märgib, et Venemaa presidendivalimistele oodatakse 600 rahvusvahelist vaatlejat (oma vaatlejad saadavad OSCE/ODIHR, Euroopa Nõukogu Parlamentaarne Assamblee, Šanghai Koostööorganisatsioon ja SRÜ); rõhutab, et riikide ja rahvusvahelised valimiste vaatlusmissioonid tuleb täielikult tegevusse rakendada, et tagada valimiste tõhus jälgimine vastavalt OSCE/ODIHRi ja Euroopa Nõukogu standarditele; kutsub Venemaa ametivõime üles nende tegevusse mitte sekkuma ega neid takistama, millest anti teada duumavalimiste ajal;
13. kordab oma üleskutset uurimiskomisjonile viia läbi igakülgne ja põhjalik ning tabusid eirav Sergei Magnitski surmajuhtumi uurimine ning esitada kiiresti konkreetset järeltulekut ning võtta kõik vajalikud meetmed, et tuua süüdlased kohtu ette; nõuab, juhul kui Venemaa ametivõimud midagi ette ei võta, et nõukogu kaaluks selliste meetmete võtmist nagu ELi reisimise keeld ja finantsvarade külmutamine nende isikute puhul, kes on osutunud süüdi Sergei Magnitski piinamises ja surmas ning juhtumi varjamises;
14. väljendab sügavat muret ekstremismivastast võitlust käsitlevate õigusaktide väärkasutuse pärast, mistõttu on kriminaalõigust ebaseaduslikult rakendatud selliste kodanikuühiskonna organisatsioonide vastu nagu Memorial ja usuliste vähemuste vastu, nagu Jehoova tunnistajad ja Falun Dafa, samuti on nende materjale ebaõiglaselt keelatud ekstremismi põhjendusel;
15. mõistab teravalt hukka asjaolu, et Sankt-Peterburgi Seadusandlik Kogu võttis vastu seaduse, millega keelatakse propageerida seksuaalset sättumust; mõistab samuti hukka sarnased seadused, mis võeti vastu Rjazani, Arhangelski ja Kostroma oblastis; kutsub kõiki Venemaa ametiasutusi üles lõpetama sõnavabaduse piiramise seksuaalse

sättumuse või soolise identiteedi teemal ning järgima Euroopa inimõiguste konventsiooni ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal edastada Euroopa Liidu vastuseis sellistele seadustele;

16. nõuab tungivalt, et Venemaa ühineks rahvusvahelise konsensusega ja lubaks ÜRO Julgeolekunõukogul tegutseda Araabia Liiga ettepanekute põhjal, et lahenda kriis Süürias; rõhutab, et ÜRO Julgeolekunõukogu alalise liikmena peab Venemaa võtma tõsiselt oma vastutust rahvusvahelise rahu ja julgeoleku eest; kutsub Venemaad üles viivitamata lõpetama kogu relvade ja sõjavarustuse müük Süüria valitsusele;
17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Venemaa Föderatsiooni valitsusele ja parlamendile, Euroopa Nõukogule ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile.